

28. 8. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Mezera krytí přináší nové pojetí úpadku

Novela insolvenčního zákona, jež nabyla účinnosti 1. 7. 2017, přináší novinku k vymezení pojetí úpadku ve formě tzv. mezery krytí. Nově bude moci dlužník, který je podnikatelem a vede účetnictví, doložit, že je schopen plnit své splatné peněžité závazky tím, že prokáže dostatečnou výši svých disponibilních zdrojů anebo doloží, že je schopen si v krátké budoucnosti tyto zdroje zajistit. Mezera krytí tak v dané souvislosti představuje, zjednodušeně řečeno, nedostatek disponibilních zdrojů pro úhradu splatných závazků.

Inspirace v německém pojetí úpadku

Mezera krytí byla do novely insolvenčního zákona přidána poslaneckým pozměňovacím návrhem. Koncepce přitom vychází zřejmě z německého pojetí úpadku. V německém právním řádu je mezera krytí chápána jako jeden z prostředků zjištění úpadku dlužníka. Pokud totiž disponibilní zdroje dlužníka přesahují jeho splatné závazky, neexistuje mezera krytí, a dlužník není v úpadku ve formě platební neschopnosti.

Dle německé úpravy dále platí, že pokud mezera krytí existuje a je možné ji uzavřít do tří týdnů, z pohledu německého práva se jedná o tzv. platební zadrhnutí, tedy o situaci, kdy je dlužník zpravidla schopen svůj dočasný nedostatek likvidity překlenout vlastními silami. Pokud však i po třech týdnech přesahuje poměr splatných závazků dlužníka a jeho disponibilních zdrojů deset procent a současně se nedá očekávat (s pravděpodobností hraničící s jistotou) uzavření této mezery krytí v krátké budoucnosti, má se za to, že je dlužník v úpadku.

Německé pojetí tak vychází spíše z tzv. pozitivní definice úpadku, když prostřednictvím institutu mezery krytí dává možnost dotčeným subjektům posoudit relativně přehledným způsobem skutečnost, zda se dlužník nachází v úpadku, či jen přechodně řeší svůj nedostatek likvidity.

Mezera krytí v podmínkách českého právního řádu

České pojetí mezery krytí je však oproti německé koncepci postaveno na tzv. „negativní“ definici pojetí úpadku. Konkrétně spočívá v zavedení právní domněnky, že podnikatel, který vede účetnictví, je schopen plnit své peněžité závazky, jestliže rozdíl jeho splatných peněžitých závazků a disponibilních prostředků (mezera krytí) představuje méně než desetinu jeho splatných peněžitých závazků anebo pokud výhled vývoje likvidity osvědčuje, že mezera krytí klesne v příslušném období pod jednu desetinu výše jeho splatných peněžitých závazků. Oproti německé úpravě se tak dá očekávat, že pojetí mezery krytí v českém právním řádu bude sloužit především dlužníkům. Pro ně totiž bude představovat další nástroj k odvrácení rozhodnutí o jejich úpadku.

Úprava mezery krytí má dopadat na situace, kdy dlužník nebude schopen dočasně (např. z důvodu dočasné druhotné platební neschopnosti) uhradit své splatné závazky. Základním principem navrhované právní úpravy je skutečnost, že přechodný nedostatek likvidity nezakládá bez dalšího rovněž nesolventnost podnikatele. Otázkou v dané věci v principu zůstává, jak dlouhé má být toto přechodné období nedostatku likvidních prostředků. Pokud by totiž bylo na jednu stranu příliš krátké, mohla by mezera krytí ztratit svůj smysl, jelikož případné vyjednání doplnění disponibilních prostředků (např. formou provozního financování ze strany banky) nemusí být operativní záležitostí. Na druhou stranu, pokud by toto období bylo příliš dlouhé, mohlo by dojít k nereálným očekáváním podnikatelů a k nepřesnostem při sestavování výhledu vývoje likvidity. Fakticky by tak mohlo pouze docházet k oddalování zjištění úpadku ke škodě věřitelů.

Výkaz stavu likvidity a výhled vývoje likvidity

Zákon stanoví, že výši disponibilních prostředků a splatných závazků (tedy tzv. výkaz stavu likvidity) bude moci podnikatel sestavit podle podmínek stanovených prováděcím předpisem. Tento prováděcí předpis současně stanoví podmínky pro konstrukci odhadu budoucího vývoje disponibilních prostředků a splatných závazků (tedy tzv. výhled vývoje likvidity).

V prováděcím předpise jsou tak obsaženy metodické pokyny pro zpracování uvedených výkazů a rovněž i období, na které lze výhled vývoje likvidity sestavit. Výhled likvidity bude možné sestavit až na osm týdnů od zpracování výkazu stavu likvidity či na dvanáct týdnů, pokud je výhled sestavován od jiného data. Výjimečně půjde toto období prodloužit o další čtyři týdny.

Zpracovatelem uvedených výkazů může být pouze statutární auditor nebo auditorská společnost, znalec s oprávněním pro obor ekonomika (odvětví účetní evidence) nebo znalecký ústav pro obor ekonomika[1] anebo osoba, která se zabývá ekonomickým poradenstvím v oblasti insolvenční a restrukturalizací (splňující podmínky stanovené zvláštním právním předpisem).

Výhled do budoucna

Oproti německé koncepci je zřejmé, že pojetí v českém právním řádu má za cíl zejména pomoci dlužníkům s přechodným problémem nedostatku likvidity. Nová úprava má předejít tomu, aby bylo u takovýchto dlužníků rozhodnuto o úpadku v situaci, kdy by takové rozhodnutí bylo fakticky spíše škodlivé. Česká úprava je navíc oproti německé vůči dlužníkům mnohem benevolentnější, neboť místo přechodné doby v délce tří týdnů poskytuje až šestnáctitýdenní období, ve kterém mohou překlenout svůj nedostatek likvidity. Zkušení znalci z oboru již nyní vznášejí otázky nad tím, zda vůbec bude objektivně možné precizně predikovat vývoj likvidity na tak dlouhé období, a zda dlužník, který není schopen mezeru krytí uzavřít do tří či šesti týdnů, se již skutečně nenachází ve faktickém úpadku.

Zároveň máme za to, že ponechání konkretizace podmínek úpadku podzákoně normě není koncepčně ideálním řešením. Jednoduchost častého měnění podzákoně normy společně s poměrně složitým vymezením úpadku v zákoně může totiž přinést menší právní jistotu ohledně okamžiku úpadku. Vymezení úpadku by přitom jako základní otázka insolvenčního práva mělo být zcela jednoznačné. Sporných otázek však vyvstává daleko více.

Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.,
partner

Mgr. Ing. Jiří Rahm,
advokát

[Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111

Fax: +420 255 000 110

e-mail: office@havelholasek.cz

[1] U znaleckých ústavů se neuvádí odvětví specializace, protože je okruh oprávněných osob v tomto případě paradoxně mnohem širší než u znalců.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241](#)

odst. 5 písm. b) insolvenčního zákona

- K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení
- K (ne)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy
- Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou
- Preventivní restrukturalizace
- Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?
- Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení
- Zřízení exekutorského zástavního práva – právní rámec, dopady a judikatura
- Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti – jaké přinesla změny?